

STRATEGISK PLAN

ACT SVENSKA KYRKAN

För livets skull och tillsammans i den världsvida kyrkan sänder Gud oss att i ord och handling dela evangeliet, försvara människovärdet, värna skapelsen och leva i tron, hoppet och kärleken.

Vår vision är liv i Guds rike, en helad skapelse och mänsklighet i samhörighet, rättvisa, frihet och fred.

Detta dokument är styrande för Act Svenska kyrkans verksamhet. Dokumentet beskriver identitet, uppdrag, förändringsteori och strategiska arbetssätt för Act Svenska kyrkan. Det är en reviderad version av den strategiska planen för Act Svenska kyrkan för perioden 2018–2022 (Ks 2016/0463) och ersätter denna.

Dokumentet fastställdes av kyrkostyrelsen den 16 december 2021 att gälla från 1 januari 2022.

Den strategiska planen följs upp i samband med årlig strategiska avstämning. Utvärdering och översyn ska ses som en integrerad del i den löpande uppföljningen och genomförs vid behov.

Erik Lysén
Chef för Act Svenska kyrkan

Lars G. Linder
Ordförande, Kyrkostyrelsens internationella råd

INNEHÅLL

Förord	4
1. Det här är vi	5
1.1 Internationell mission och diakoni	5
1.2 Styrande värden	6
2. Det här vill vi	8
2.1 Vision och målbild	8
2.2 Utmaningar och möjligheter i en motsägelsefull samtid	8
2.3 Act Svenska kyrkans förändringsteori och bidrag	10
3. Det här gör vi	16
3.1 Mobilisering	16
3.2 Kapacitetsutveckling	17
3.3 Samverkan	19
3.4 Påverkansarbete	20
3.5 Act Svenska kyrkans program	21
Noter	22

FÖRORD

Act Svenska kyrkan – själva namnet uttrycker den handlingskraft som frigörs av det kristna hoppet. Tillsammans med samarbetskyrkor och partner över hela världen arbetar vi för att göra världen till en bättre plats för många fler människor.

För många har livet blivit farligare. Hoten mot medarbetare och ledare i civilsamhällets organisationer växer, liksom inskränkningarna av mötes- och yttrandefriheten. Denna demokratikris infaller samtidigt som klimatförändringarnas svåra konsekvenser för samhällsutvecklingen blir allt tydligare. På samma gång befinner vi oss genom digitaliseringen i ett massivt tekniskifte som innebär stora möjligheter men också hot och risker.

Det finns många skäl att misströsta, också för den som tror. Men Gud har anförtrott oss gåvan att odla hopp även i svåra situationer! På långfredagen framstod korset som den självutgivande kärlekens slutliga nederlag. På påskdagen vändes det likväl till ett tecken för seger. Jesus lever! Han går före oss och det är honom vi möter i de minsta bland våra systrar och bröder. Det finns ett överskott av godhet i vår värld, trots all ondska. Vi utmanas att öka på detta överskott. Att se längre. Att bära vidare de berättelser av hopp som föds ur umbäranden och belastningar.¹

I Act Svenska kyrkans nya, reviderade strategiska plan betonas att det är människor, kyrkor och organisationer i det lokala sammanhanget som ofta är uthålliga i hoppet och äger erfarenheter och förmågor att formulera svaren på de utmaningar de ställs inför, men att de behöver global solidaritet för att förändra de lagar, strukturer och orättvisor som riskerar att låsa dem i fattigdom och förtryck.

Solidariteten har många former. En nödvändig del är att mobilisera engagemang och genomföra insamlingar hos privatpersoner och bland Svenska kyrkans församlingar. Solidariteten handlar också om att i samverkan med globala ekumeniska organ bedriva påverkansarbete riktat till nationella och globala beslutsfattare i frågor som rör fred, klimatet, mänskliga rättigheter och genusrättvisa. På det sättet bidrar vi till att skapa förutsättningar för att människor och lokalsamhällen kan stärkas. Act Svenska kyrkans – liksom våra ekumeniska alliansers - ställningstaganden i nationellt och globalt påverkansarbete är och ska vara teologiskt motiverade. Så måste det vara när vi vill vittna om Jesus i ord och handling. Människors upplevda känslor av utsatthet och utanförskap präglar de frågor vi ställer och de perspektiv vi lyfter fram.

Det är ett viktigt uttryck för vår kallelse som kristna att bygga relationer till människor av annan tro eller övertygelse. Det behövs för att främja ömsesidig förståelse och för att samarbeta för det gemensamma bästa i samhällsutvecklingen. Därför samverkar Svenska kyrkan i Sverige och internationellt, genom Act Svenska kyrkan, också med kyrkor från andra traditioner än den evangelisk-lutherska, med trosbaserade organisationer av annan religiös tradition och med sekulära organisationer. När polariserande krafter sliter sönder samhällsväven blir det ekumeniska och interreligiösa arbetet ännu angelägnare.

Som enskilda och församlingar får vi be om och verka för att Act Svenska kyrkan och hennes partner runt om i världen får vara verktyg i Guds mission, genom att tjäna mänskligheten så att Guds kärlek för hela världen kommer till uttryck, oavsett människors tro, tradition eller andra skillnader.²

Act Svenska kyrkans humanitära katastrofarbete och långsiktiga utvecklingssamarbete har alltid de mänskliga rättigheterna som grund. Tron att alla människor är skapade till Guds avbild står i överensstämmelse med deras utgångspunkt: alla människor är födda fria och jämlika i värdighet och rättigheter. Än återstår ofantligt mycket arbete för att förverkliga dessa rättigheter i praktiken!

Vi får stöd och inspiration av samarbetspartner och människor som i lokala och nationella sammanhang tar ansvar för sina medmänniskors trygghet och försörjning och modigt står upp för de mänskliga rättigheterna. Deras mod och uthållighet både stärker och sporrar oss.

Aposteln Paulus ord förenar över många gränser: "Slappna inte i er iver [...] Gläd er i hoppet, var uthålliga i lidandet och ihärdiga i bönen."³ Låt oss ha ett brinnande engagemang för Act Svenska kyrkan i bön och gudstjänst, i information och insamlandet av pengar.

Tillsammans i den världsvida kyrkan kan vi verkligen göra skillnad!

Antje Jackelén
Ärkebiskop Svenska kyrkan

1. DET HÄR ÄR VI

I detta kapitel beskrivs Act Svenska kyrkans identitet och styrande värden.

Act Svenska kyrkans uppdrag är att för livets skull och tillsammans i den världsvida kyrkan, i ord och handling dela evangeliet, försvara människovärdet, värna skapelsen och leva i tron, hoppet och kärleken.

Act Svenska kyrkan är Svenska kyrkans arbete med internationell mission och diakoni och utgör därmed Svenska kyrkans internationella bistånds- och utvecklingsverksamhet. Det innebär att Act Svenska kyrkan är en trosbaserad utvecklings- och biståndsaktör och en integrerad del av Svenska kyrkan. Act Svenska kyrkans verksamhet står på teologisk grund⁴, samtidigt som den bedrivs utifrån vedertagna principer för ett effektivt utvecklingssamarbete och humanitärt arbete, såsom de humanitära principerna, genusintegrerat människorättsbaserat arbetssätt (MRBA), Busandeklarationens⁵ principer för utvecklingseffektivitet, Istanbulprinciperna⁶, åtagandena inom Charter for Change⁷ för att stärka lokala aktörers roll i det humanitära arbetet samt Core Humanitarian Standards för kvalitet och ansvar⁸ (CHS). Act Svenska kyrkan arbetar holistiskt i enlighet med FN:s utvecklingsagenda för hållbar utveckling – Agenda 2030⁹.

Act Svenska kyrkan är en del av en världsvid gemenskap och bärs av tron på en Gud som tar ställning för den som är exkluderad eller lever fattigdom, och där tro, liv, bördor och erfarenheter delas¹⁰. Varje människa är skapad till Guds avbild och människovärdet är okränkbart. Människor är rättighetsbärare, inte behövande objekt. Det utmanar oss att bekräfta och stärka människors egna förmågor, ansvar och deltagande. Act Svenska kyrkan, i ömsesidig samverkan med kyrkor och ekumeniska organisationer, har ett ansvar att möta de globala utmaningarna i vår tid.

Tillsammans med kyrkor, civilsamhällesorganisationer och tusentals frivilliga, arbetar Act Svenska kyrkan därför långsiktigt mot fattigdom, förtryck och orättvisor och agerar snabbt vid humanitära katastrofer. Församlingarnas engagemang är en förutsättning för verksamheten och uttrycker delaktigheten i en global rörelse och en världsvid kyrka som vi både påverkar och påverkas av. Verksamheten finansieras i huvudsak av insamlade medel från privata givare, församlingar och institutionella finansierare.

Act Svenska kyrkans arbete med internationell diakoni och mission har sina rötter i såväl Svenska kyrkans mission (1874) som i Lutherhjälpen (1948). Vår historia går längre tillbaka än de flesta andra bistånds- och utvecklingsaktörer, vilket gett

viktiga lärdomar och perspektiv. Missionen spred tidigt både kunskap om, och engagemang för människor i andra delar av världen och deras livsvillkor. Svenska kyrkans förståelse av missionen har utvecklats under det senaste århundrandet. Numera agerar och reflekterar vi över missionen utifrån en postkolonial medvetenhet.

1.1 INTERNATIONELL MISSION OCH DIAKONI

Kyrkan finns som en gemenskap sänd av Gud med uppdraget att, i Jesus efterföljd, göra Guds kärlek synlig i världen. Vi delar detta uppdrag med andra kyrkor och vill genomföra det i ömsesidigt partnerskap och samhörighet. Den teologiska tanken om *Missio Dei* (Guds Mission) understryker att missionsuppdraget innebär att delta i Guds mission, "Guds verk i världen"¹¹. Denna tanke tydliggör också det ömsesidiga partnerskapet i vår verksamhet. Act Svenska kyrkan och våra systerkyrkor och trosbaserade samarbetspartner deltar gemensamt i Guds mission, som till sin karaktär är gränsöverskridande, lokal och världsvid på samma gång. Verksamheten grundas i en tro på att "kyrkan är kallad och sänd att dela Guds omsorg om hela världen, Guds mission: vår delaktighet i Guds strävan att göra skapelsen hel i alla dess relationer"¹². Guds mission kan också förklaras som "att i ord och handling stärka och bejaka livets goda krafter och bekämpa orättfärdiga maktstrukturer"¹³. Som del av en världsvid kyrka har Act Svenska kyrkan därför en roll bortom förmedling av finansiella resurser. Förändringsarbete ska definieras och ägas av de människor det berör. Det innebär att vi ser resurs- och maktförskjutning till lokala aktörer som en del av uppdraget att leva evangelium och att ömsesidigt och i partnerskap delta i Guds mission.

I tron på den treeniga Guden och med Bibeln som den av alla delade källan har aktörerna i den ekumeniska rörelsen en gemensam grund. Enhetssträvan bedrivs i teologiska lärofrågor men också i etiska frågor som relaterar till världen och hela mänskligheten. Relationer mellan kyrkor är inte beroende av åsiktsgemenskap utan utmanar till och gör det möjligt att hantera åsiktsskillnader och konflikter. Som en del av den globala ekumeniska rörelsen bejakar Act Svenska kyrkan också kallelsen att bygga relationer till människor av annan tro eller övertygelse för att främja en djupare och ömsesidig förståelse, försoning och samarbete för det gemensamma bästa. Vi samverkar därför med kyrkor från andra traditioner än den lutherska, trosbaserade organisationer med annan religiös bakgrund samt sekulära organisationer.

En del i Guds mission är diakoni (grekiska *tjänst*) som är kyrkans uppgift att tjäna mänskligheten så att Guds kärlek kommer till uttryck gentemot alla människor oavsett tro, tradition

och värderande åtskillnad. Den är en integrerad och omistlig del av kyrkans identitet och uppdrag i lokala såväl som globala sammanhang. I globala ekumeniska kontexter används begreppet "ekumenisk diakoni" för det humanitära arbetet såväl som för utvecklingsarbetet. Den ekumeniska diakonin är en tros- och rättighetsbaserad social handling, rotad i sociopolitisk kunskap och analys. Därför hänvisar ekumeniska diakonala aktörer till både religiösa och sekulära begrepp när vi förklarar vår handling och dess mål. I den ekumeniska diakonin kommer kyrkornas särskilda kapacitet till uttryck där olika parter samarbetar för att uppnå gemensamma mål; lokala kyrkor, diakonala och teologiska institutioner och organisationer, samt internationella aktörer bidrar med sina resurser. Ekumeniska diakonala aktörers särskilda kapacitet består till exempel i kontextuell teologisk reflektion som inkluderar frågor som mänsklig värdighet och upprättelse samt erfarenheter av sårbarhet och helande, egna utbildnings- och hälsovårdsinstitutioner, breda internationella nätverk, samt tematisk och biståndsspecifik kompetens.

1.2 STYRANDE VÄRDEN

Act Svenska kyrkans identitet och arbete tar sin utgångspunkt i en livsbefrämjande teologi som är relevant för människors livssituation och utgår från en förståelse att Gud i Kristus delar människans glädje och sorg, kämpar mot allt som bryter ner och öppnar vägen till ett levande hopp. Människan är skapad kreativ med förmåga att ta ansvar och bidra till förändring. Arbetet grundar sig på en teologisk reflektion, både utifrån den tradition vi står i och utifrån vad det innebär att vara kyrka i vår tid. Verksamheten utgår från ett antal värden som styr och formar vårt arbetssätt och våra samarbetsrelationer på lokal, nationell och global nivå.

1.2.1 TRO SOM DRIVKRAFT

Tro ger oss, och många av de individer, systerkyrkor och organisationer vi arbetar med inspiration, mod och kraft att ta ställning för människor som lever under hot, är nedtystade eller lever i fattigdom, och för det som främjar liv och framtidshopp.

Religion har makt och inflytande över människors känslor, tankar och ageranden och kan vara en positiv eller negativ kraft. Tro och religiösa övertygelser kan vägleda, befria och trösta människor samt skapa ansvarstagande för det egna livet, samhället och skapelsen. Tro och religiösa övertygelser kan också förtrycka och stigmatisera människor och utnyttja människors sårbarhet. Vi vill främja trosföreställningar och trosbaserade handlingar som bidrar till religionens positiva kraft för människovärdet och samhällsutvecklingen.

1.2.2 EKUMENISKT FÖRHÅLLNINGSSÄTT

För Act Svenska kyrkan är det ekumeniska samarbetet en del av vår identitet. Begreppet ekumenik kommer från det grekiska ordet *oikoumene* som betyder *hela den bebodda världen*. Ordet *oikos* betyder *hus*, med samma ordstam som ekonomi och ekologi. Därmed kan ekumenik också tydas som den ge-

mensamma hushållningen i relation till mänsklighetens stora frågor som fred, rättvisa och skapelsens integritet. Den starka ekumeniska identiteten uttrycks bland annat genom medlemskap i Kyrkornas världsråd (KV), Lutherska världsförbundet (LVF) och ACT-alliansen (Action by Churches Together). Till sammans delar vi tro, uppdrag och erfarenheter och bidrar med olika förmågor och resurser. Som olika delar av samma kropp är den ekumeniska familjen beroende av varandra och gemensamt ansvariga för varandra. De globala ekumeniska allianserna möter också de utmaningar som världen står inför. Act Svenska kyrkan engagerar sig i dessa med övertygelsen om att agerandet i gemensamt vittnesbörd och tjänst hör till vår identitet som kyrka och att de multilaterala samarbetena är av strategisk betydelse för att uppnå resultat.

Det ekumeniska förhållningsättet är vägledande för alla Act Svenska kyrkans program och Act Svenska kyrkan verkar tillsammans med ekumeniska partner och interreligiösa organisationer, som har åtagit sig att arbeta i en anda av ekumenisk diakoni.

1.2.3 SKAPESENS INTEGRITET

Guds skapelse förnyas ständigt och allt liv lever i ömsesidigt beroende. Människan har en unik ställning när det gäller att ta ansvar och se till att livet inte kränks. Skapelsen, och därmed mänsklighetens långsiktiga överlevnad, hotas av människans nuvarande påverkan på vår planet. Världen befinner sig i ett planetärt nödläge och gränserna för planetens möjligheter att föda och bära människan och andra arter håller på att överskridas. Till stor del beror det på att världens befolkning – främst de rikaste delarna av den – använder resurser på ett ohållbart sätt. Den kunskap vi har idag tillåter inte att vi skjuter upp till morgondagen det som behöver göras idag. Vår mänskliga klimatpåverkan måste minska radikalt för jordens och mänsklighetens skull. Vi bygger vårt engagemang för skapelsens integritet på teologisk reflektion¹⁴ och tillgänglig kunskap och forskning.

Den omställning som behövs är krävande, men kan också innebära positiva förändringar och ökad livskvalitet, och den måste bäras av ett tydligt rättviseperspektiv. Den internationella solidariteten mellan människor och stater sätts på hårda prov. De som bidragit minst till den kritiska situationen drabbas på flera sätt hårdast, det gäller inte minst barn, ungdomar och framtida generationer. Vi vill verka för en hållbar utveckling där ingen lämnas utanför och människan tar ansvar för sin livsstil och påverkan på natur, klimat och miljö. Agenda 2030 betonar att hållbar utveckling innefattar såväl ekonomisk, social som ekologisk utveckling.

1.2.4 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Med utgångspunkt i situationer där liv hotas och människor nedtystas tar vi ställning för det som främjar liv och framtidshopp. För att synliggöra detta krävs både omvärldsanalys och intersektionell maktanalys som samspekar med den teolo-

giska reflektionen. Det är en kontextuellt medveten teologi som betonar betydelsen av praxis och det levda livet här och nu.

I vår teologiska förståelse är varje människa skapad till Guds avbild, med rätt till ett liv i värdighet och till mänskliga rättigheter så som de uttrycks i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och internationella människorättskonventioner. Det bekräftas också i Agenda 2030 som vägleds av ändamålen och grundsatserna i FN:s stadga, inklusive respekt för internationell rätt⁵. Var och en, utan åtskillnad av något slag, är berättigad till alla mänskliga rättigheter. Diskriminering är oacceptabelt och ingen får lämnas utanför.

De mänskliga rättigheterna är utgångspunkt för vårt arbete, vilket är tydligt genom det genusintegrerade människorättsbaserade arbetssätt som vi använder i utvecklingssamarbetet och policydialogen. Ett människorättsbaserat arbetssätt är en metod för att förverkliga de mänskliga rättigheterna. De två huvudaktörerna i detta arbete är rättighetsbärare och skyldighetsbärare. Grundantagandet för de mänskliga rättigheterna är att alla människor är fria och lika i värde och rättigheter. Det innebär att alla människor är rättighetsbärare och ska ges utrymme för eget ansvarstagande. Stater och dess representanter är skyldighetsbärare inom det människorättsliga systemet. Ytterst bär de ansvaret att skydda, respektera och tillgodose mänskliga rättigheter. Barn har en särställning i kristen tro och att deras mänskliga rättigheter respekteras, skyddas och bevakas ska vara en integrerad del i allt vårt arbete.

Det humanitärt inriktade arbetet syftar till att rädda liv, lindra nöd och upprätthålla varje människas inneboende värde. Det är ett arbete som sker såväl i situationer av naturkatastrofer och i flyktingsituationer på grund av väpnad konflikt eller politiskt förtryck. Mänskliga rättigheter gäller i humanitära situationer och vid väpnad konflikt gäller även den internationella humanitära rätten.

1.2.5 EGENMAKT OCH DELTAGANDE

Vi tror på människans inneboende förmåga och handlingskraft. Deltagande är grundläggande för människors möjlighet att vara nyckelaktörer i sin egen och samhällets utveckling. Människors egna perspektiv, livsvillkor och långsiktiga utveckling kommer i fokus genom meningsfullt deltagande. Att främja lokalt ägarskap och metoder för att öka människors egenmakt och deltagande är därför en viktig del i Act Svenska kyrkans arbete.

Genusrättvisa och jämställdhet är starkt kopplat till makt och möjlighet att delta, och är grundläggande för uppfyllelse av de mänskliga rättigheterna. Act Svenska kyrkan integrerar därför ett genus- och jämställdhetsperspektiv och verkar för att överbrygga könsdiskriminerande strukturer i vårt och andras arbete. Inkludering av och förutsättningar för aktivt deltagande för kvinnor, unga och andra exkluderade grupper är avgörande för hållbar utveckling och rättvis fred. Vi stödjer ökad

egenmakt och deltagande för grupper och individer som lever i utsatthet. Det innebär att privilegierade grupper och individer behöver dela med sig av den makt de har.

1.2.6 DEMOKRATISKT UTRYMME OCH ORGANISERING

För att det ska vara möjligt för människor och civilsamhälle att utkräva ekonomiskt, ekologiskt, socialt och politiskt ansvar krävs demokratiskt utrymme. Civilsamhällets utrymme är en nyckelfråga för demokratisk samhällsutveckling. Vi arbetar därför med att bevaka, skydda och utöka det demokratiska utrymmet för civilsamhället och personer som arbetar för mänskliga rättigheter.

När människor går samman och organiserar sig har de större möjligheter att med gemensam röst främja sina intressen och utkräva sina rättigheter. Att människor har möjlighet att mobilisera och organisera sig, såväl i det digitala som i det fysiska rummet, är därför centralt i ett väl fungerande människorättsbaserat arbete. Ökad organisering och stärkande av organisationer i det civila samhället ska därför alltid vara mål för den verksamhet som Act Svenska kyrkan stödjer.

1.2.7 ANSVARSUTKRÄVANDE

Det levda livets erfarenheter påverkar vår teologi och bibeltolkning. Teologin och bibelns texter utmanar å sin sida varje samhälle och ideologisk struktur. Det betyder att det finns en ömsesidig relation mellan teologi och praxis. Tro och handling hänger samman och ska kunna leda till förändring. Vår förståelse av kristen tro kallar oss att påtala maktmissbruk, utmana förtryck och ojämlikhet och utkräva ansvar, både i egna sammanhang och i det offentliga rummet.

För att människors rättigheter ska skyddas, respekteras och tillgodoses behöver stater och andra aktörer, inklusive religiösa aktörer, hållas politiskt och rättsligt ansvariga för sitt agerande. Människors förutsättningar att utkräva ansvar är en nödvändig del i ett människorättsbaserat arbete. Det ingår i vårt uppdrag att synliggöra och agera mot maktstrukturer som hindrar människan från att leva ett fullvärdigt liv, vare sig strukturerna finns i samhället, inom kyrkan eller inom biståndet. Det innebär också att hålla oss själva ansvariga för de åtaganden vi gör och själva vara den förändring vi vill se i världen.

2. DET HÄR VILL VI

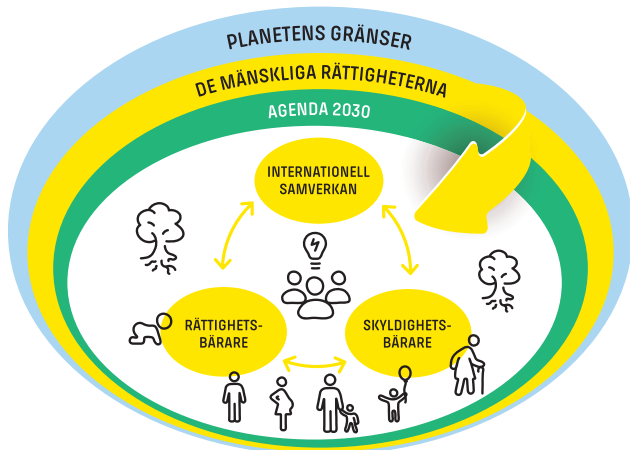
I detta kapitel beskrivs Act Svenska kyrkans vision och målbild samt vår övergripande förändringsteori.

2.1 VISION OCH MÅLBILD

Act Svenska kyrkan har en vision som pekar mot Guds rike, den kärleksfulla värld som både kan glimta fram inom oss och ta form mitt ibland oss, och som en framtid vi hoppas på och strävar efter.¹⁶ Vår vision är *liv i Guds rike – en helad skapelse och mänsklighet i samhörighet, rättvisa, frihet och fred.*

Act Svenska kyrkans övergripande målbild är att *människor lever i rättvisa, hållbara och demokratiska lokalsamhällen förstärkta av global solidaritet, med utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna.* Bilden nedan är en schematisk skiss som speglar den människorättsbaserade och demokratiska ordning vi vill främja, lokalt och globalt, för rättvis och hållbar utveckling.

BILD: DEN MÄNSKORÄTTSBASERADE ORDNING SOM ACT SVENSKA KYRKAN VILL FRÄMJA

2.2 UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER I EN MOTSÄGELSEFULL SAMTID

FN:s medlemsstater har enats om globala mål för hållbar utveckling inom Agenda 2030. När Act Svenska kyrkan formulerar den här strategiska planen 2021 står världen inför stora förändringar och utmaningar, inte minst på grund av pågående coronapandemi och klimatkris, som påverkar såväl förutsättningar för uppfyllandet av Agenda 2030 som utgångspunkt och förutsättningar för vår vision och målbild.

Vi lever i en samtid som präglas av motsägelsefullhet; hopp och misstro, frihetslängtan och repression, öppenhet och slutenhet.

Trender föder mottrender: intensifierad globalisering och uppkoppling men också växande polarisering och isolatism, förbättrade utbildningsmöjligheter men växande skepsis mot vetenskap, en enorm ökning av tillgänglig information men också av vilseledande politisk propaganda och desinformation.¹⁷ Den verklighet vi lever i är ett ständigt föränderligt tillstånd som karakteriseras mer av komplexa "både och" än enkla "antingen eller". Det är i detta motsägelsefulla och utmanande spänningsfält vi är kallade att delta i Guds mission för en helad värld.

För att synliggöra möjligheter och hinder för vision, målbild och den människorättsliga ordning som vi vill främja krävs en kontinuerlig omvärlds-, kontext- och maktanalys, inklusive risk- och möjlighetsbedömning, på global, regional och nationell/lokal nivå där även länkarna däremellan tydliggörs.

Svenska kyrkans analysenhet publicerar årligen en omvärldsrapport som utgör underlag för strategi- och verksamhetsplanering. Från rapporten som publicerades 2021 vill vi särskilt lyfta följande övergripande och samverkande globala skeenden – utmaningar och förändringar – som tydligt påverkar riktningen i föreliggande strategi och som behöver analyseras vidare utifrån relevant kontext, tillsammans med andra faktorer som utgör möjligheter och hinder för måluppfyllelse.

- **Coronapandemins påverkan på alla delar av samhället** och förutsättningar för hållbar utveckling inklusive demokratiskt utrymme, genusrättvisa och jämlikhet.
- **Accelererande klimatförändringar, med stigande global medeltemperatur och en alarmerande förlust av jordens biologiska mångfald.** Miljöfrågorna i allmänhet och klimatfrågan i synnerhet är oskiljaktiga delar av alla andra utmaningar som mänskligheten står inför.
- **Vi befinner oss vid en global demografisk vändpunkt med historiens yngsta befolkning.** 42 procent är under 25 år och antalet äldre, i synnerhet i Europa, kommer att öka kraftigt medan andelen personer i arbetsför ålder kommer att växa, framför allt i Afrika och Asien.
- **De humanitära behoven ökar och framför allt konflikter men även klimatförändringar fortsätter att driva människor på flykt.** Totalt befinner sig cirka 80 miljoner människor i världen på flykt, den högsta siffran någonsin. Samtidigt har de humanitära behoven ökat kraftigt, där antalet människor i behov av humanitärt bistånd nått över 270 miljoner under pandemin. Många

kriser beror på en kombination av naturkatastrofer, konflikter och underliggande långvariga grundorsaker.

- **Den demokratiska utvecklingen i världen fortsätter att backa och fler länder än tidigare är på demokratisk tillbakagång.** Demokratiska inskränkningar sker till exempel i form av att rättsväsendet i ökad grad manipuleras till att bli ett politiskt styrinstrument och civilsamhällsorganisationer runt om i världen kämpar mot censur, trakasserier och hot om våld. Det demokratiska utrymmet har minskat ytterligare under pandemin med nya lagar och regler som begränsar politisk opposition, media och civilsamhälle. Bland de mest utsatta aktörerna i civilsamhället återfinns organisationer som arbetar för jämställdhet och genusrättvisa samt försvarare av miljö och mänskliga rättigheter. Över tre fjärdedelar av världens befolkning bor därtill i länder där religions- och övertygelsefriheten är starkt begränsad av staten eller som har höga nivåer av sociala motsättningar relaterade till religion såsom hatbrott, mobbvåld eller religionsrelaterad terrorism.
- **Teknikutveckling och globalisering drivs framåt av ett komplext samspel av teknologiska, politiska, ekonomiska och sociala faktorer.** Tekniska framsteg har globalt sett bidragit till att öka människors levnadsstandard och förväntade livslängd. Stora förhoppningar knyts till teknologins förmåga att möta de problem och utmaningar som framtiden ställer oss inför. Den digitala utvecklingen, påskyndad av pandemin, öppnar nya möjligheter för människor som tidigare inte haft tillgång till information eller möjlighet att delta på lika villkor. Samtidigt tyder tecken på att den digitala klyftan mellan olika grupper vidgas snarare än krymper. Tillgången till modern informations- och kommunikationsteknologi är ojämnt fördelad över världen. Det finns också ökade risker med teknikutveckling och digitalisering, bland annat vad gäller hantering av personuppgifter och känslig information.
- **Aktivt undergrävande av tilltron till vetenskap och medier har gett energi åt en populistisk och antidemokratisk retorik runt om i världen och kan komma att få återverkningar under decennier framöver.** Därtill ökar polariseringen mellan grupper liksom avståndet mellan politiska partier och medborgare i många samhällen över hela världen. Polariseringen blir särskilt tydlig i frågor som rör migrations- och integrationspolitik, jämställdhet och hbtqi-personers rättigheter.
- **Motståndet växer gentemot jämställdhet, kvinnors och flickors och hbtqi-personers rättigheter samt mot sexuell reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).** I många länder är diskriminering på grund av kön lagstiftad genom traditionell och religiös familjerätt som reglerar kvinnors begränsade rätt till skilsmässa, arv

och andra ekonomiska tillgångar. Starka traditionella och sociala normer innebär även att kvinnors, flickors och hbtqi-personers rättigheter – om än formellt reglerade i lag - inte respekteras. I spåren av coronapandemin har kvinnors och flickors ekonomiska och sociala utsatthet förstärkts och våld i nära relationer ökat.

- **Unga människor leder proteströrelser för klimat, mänskliga rättigheter och demokrati.** I en tid av växande auktoritärism växer även protesterna. Repression föder frihetslängtan, inte minst bland unga, vilket kan förebåda stora förändringar i framtiden då världen idag har den yngsta befolkningen på länge.
- **Trots ökade behov riskerar det globala biståndet att minska kraftigt till en följd av lägre eller negativ tillväxt i många givarländer, samt en risk för att länder i ekonomisk kris väljer att prioritera inhemska behov.** 2019 minskade det globala biståndet från 0,31 till 0,30 procent av givarländernas BNI, vilket är långt ifrån åtagandet om 0,7 procent. Samtidigt finns det i många länder, bland annat i Sverige, en stark uppslutning för ett omfattande bistånd och stöd till multilaterala regelverk och institutioner för att möta de globala utmaningarna.

Kyrkor och trosbaserade organisationer har generellt ett stort ansvar för, och förfogar över unika möjligheter, att bygga broar på lokal, regional och global nivå eftersom de finns på alla samhällsnivåer och har globala organisationsformer som bär. Act Svenska kyrkan förstår sin omvärld utifrån en kyrklig och ekumenisk identitet med lång erfarenhet och bas i en tros- och rättighetsbaserad rörelse för global rättvisa och solidaritet. Utöver de globala skeenden som lyfts från Svenska kyrkans omvärldsrapport vill vi särskilt lyfta religiösa aktörers roll för rättvis och hållbar utveckling samt vikten av ökad lokalisering och förflyttning av makt för framtidens bistånd.

- **I en värld där människor till största del definierar sig som religiösa är kyrkor och andra trosbaserade organisationer avgörande för ett hållbart utvecklingssamarbete.** I stora delar av världen står religiösa aktörer för en stor andel av den sociala tryggheten genom samhällstjänster som utbildning och hälsovård, och i samband med katastrofer fungerar religiösa institutioner ofta som livsviktiga centra både för räddningsarbete och psykosocialt stöd. Trosbaserade aktörer kan i vissa områden vara den enda institution som är lokalt närvarande. I många kontexter har formella och informella religiösa ledare samt religiösa institutioner befolkningens högsta förtroende och präglar åsikter och beteende.
- **Eftersläpning i genomförande av internationella åtaganden att förflytta makt över biståndsresurser.** Det internationella samfundet enades 2016 om att minst 25 % av det humanitära biståndet senast år 2020 skulle gå

till nationella och lokala aktörer. Det har inte skett, även om vissa framsteg kan noteras¹⁸. OECD antog 2021 en ny bindande rekommendation¹⁹ för sina medlemsstater att säkerställa ökat lokalt ägarskap och att flytta makt och resurser i det bistånd som sker i samarbete med det civila samhället. För att möjliggöra detta krävs att den internationella biståndsbranschen gör upp med postkoloniala och orättfärdiga strukturer som förhindrar lokala aktörers makt och tillgång till resurser. Det kräver en förändring, även hos Act Svenska kyrkan, som i mycket högre grad bygger på genuin ömsesidighet och tillvaratar komplementära roller i samarbetet.

2.3 ACT SVENSKA KYRKANS FÖRÄNDRINGSTEORI OCH BIDRAG

Act Svenska kyrkans verksamhet fokuserar på lokalsamhällets resiliens och de särskilda förutsättningar som behövs för att uppnå genusintegrerad och människorättsbaserad rättvisa, hållbarhet och demokrati. Människors liv utspelar sig i relation till en helhet av möjligheter och begränsningar som påverkas av ekonomiska, sociala, rättsliga, religiösa, politiska och kulturella ramverk, lokalt och globalt. Med utgångspunkt i människors och lokala aktörers verklighet och egna förmågor ska Act Svenska kyrkans verksamhet därför formas på ett sätt som bidrar till att flytta makt och resurser till lokala aktörer och som medvetet håller samman och främjar synergier mellan olika tematiska perspektiv och mellan humanitärt, utvecklings- och fredsarbete.

2.3.1 PRIORITERADE MÅLOMRÅDEN

Act Svenska kyrkans identitet och vision formar tillsammans med omvärldsanalysen våra prioriteringar inom sex integrerade tematiska områden: Teologi och utveckling, Rättvis fred, Rättvis och hållbar försörjning, Genusrättvisa och jämställdhet, SRHR samt Resiliens. Det är inom dessa områden vi tror att Act Svenska kyrkan och samarbetspartner kan göra störst skillnad tillsammans. Genom långvarigt och teologiskt förankrat arbete med fred, försörjning, och humanitära insatser inom den ekumeniska rörelsen och hos många samarbetspartner finns gedigen kunskap att bygga på. I ett globalt sammanhang är Svenska kyrkans ställningstaganden för jämställdhet, genusrättvisa och SRHR ovanliga för en religiös institution. Denna erfarenhet har motiverat Act Svenska kyrkan att utveckla perspektiv och metoder för dialog och förändring inom frågor präglade av värderingskonflikter. Metoderna är väl förankrade i såväl mänskliga rättigheter som i vår teologiska tolkning. Sammantaget ger det förutsättningar för holistiskt arbete med att stärka människors och lokalsamhällets resiliens, det vill säga den långsiktiga förmågan att hantera förändringar och fortsätta att utvecklas.

Act Svenska kyrkan eftersträvar primärt att i nära samverkan med tros- och människorättsbaserade civilsamhällsaktörer stärka människors egenmakt, och deras lokala och globala organisering. Det sker med syftet att de som rättighetsbärare ska

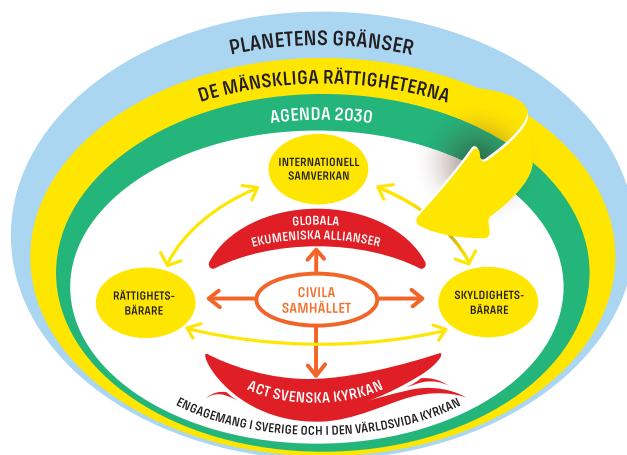
ha demokratiskt utrymme att föra dialog med skyldighetsbärare angående deras ansvar att försvara och tillgodose mänskliga rättigheter samt bidra till rättvis och hållbar utveckling.

Act Svenska kyrkan identifierar åtta prioriterade målområden för verksamheten:

- Utveckling inom planetens gränser.
- Människors rätt att inte diskrimineras på grund av kön i kyrka och samhälle förverkligas.
- Människors rätt till religions- och övertygelsefrihet i kyrka och samhälle förverkligas.
- Människors rätt till kroppslig och sexuell integritet i kyrka och samhälle förverkligas.
- Människors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter förverkligas.
- Människors rätt till inkluderande deltagande och trygghet förverkligas.
- Människors rätt till hållbar försörjning förverkligas.
- Människors rätt till liv och värdighet i humanitär kris förverkligas.

Bilden nedan visualiserar Act Svenska kyrkans bidrag till förverkligande av den människorättsbaserade ordning som Act Svenska kyrkan vill främja. Den betonar civilsamhällets nyckelroll och behovet av en systemisk ansats för att uppnå rättvisa, hållbara och demokratiska lokalsamhällen, förstärkta av global solidaritet, med utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna.

BILD: ACT SVENSKA KYRKANS BIDRAG TILL EN MÄNNISKORÄTTSBASERAD ORDNING

2.3.2 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR MÅLUPPFYLLELSE

För att de prioriterade målområdena ska förverkligas fokuserar Act Svenska kyrkans verksamhet på elva avgörande *förutsättningar*. Det är på denna nivå som den övergripande resultatuppföljningen sker.

- *Människor i kyrkor har möjlighet och förmåga att tolka kyrkans uppdrag, och bidrar till förverkligandet av mänskliga rättigheter i kyrka och samhälle*

Tro kan vara en positiv kraft för förändring både på individ- och samhällsnivå. Act Svenska kyrkan deltar i förändringsarbete tillsammans med kyrkor och religiösa aktörer över hela världen. Det är ett ömsesidigt arbete som bidrar till människors ökade möjligheter och inflytande att formulera, uttrycka och utöva sin tro och bidra till att kyrkor och religiösa aktörer är relevanta i sin egen samtid och kontext. Respekt för religions- och övertygelsefrihet samt interreligiös samverkan för hållbar utveckling kan dels motverka religiös polarisering och extremism, dels bidra till fredliga och pluralistiska samhällen.

Religiösa aktörer präglar värderingar och spelar en avgörande roll för social sammanhållning och förtroende. Därmed är teologisk utbildning inte bara viktig för kyrkorna internt, utan den formar och påverkar samhället. Genom att se sambanden mellan teologi, diakoni, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling kan kyrkor bättre fullfölja sitt uppdrag och samhällsansvar. Teologisk utbildning är därför en viktig förutsättning för kyrkorna att på ett trovärdigt och kraftfullt sätt kunna genomföra sitt uppdrag. Det behövs utbildningsinstitutioner för teologisk utbildning av god akademisk kvalitet, som utgör trygga och kreativa lärandemiljöer för både kvinnor och män²⁰.

- *Människor har möjlighet att organisera sig för att utkräva ekologiskt, ekonomiskt, socialt och politiskt ansvar*

Civilsamhällets utrymme är en nyckelfråga för demokratisk samhällsutveckling. Act Svenska kyrkan arbetar därför för att bevaka, skydda och utöka det demokratiska utrymmet för civilsamhället och individer som kämpar för mänskliga rättigheter. Väl fungerande demokratiska samhällen ska säkra människors jämställda möjlighet till aktivt samhällsdeltagande. Act Svenska kyrkan vill samverka med lokala aktörer i syfte att stärka lokal handlingskraft, social sammanhållning, och länka det till långsiktiga förutsättningar för människor att organisera sig, ta makten över sin situation, göra sin röst hörd och ta del av social och ekonomisk utveckling samt utkräva sina mänskliga rättigheter och klimaträttvisa.

- *Människor och lokalsamhällen har stärkt motståndskraft, makt och resurser att hantera, återhämta sig från och minimera effekterna av kriser och katastrofer, inklusive klimatkrisens konsekvenser*

Lokalt deltagande och ägarskap i planering, styrning och implementering är centralt för effektivt och relevant humanitärt arbete. Act Svenska kyrkan har en helhetssyn på hållbar utveckling och vill förändra den traditionella strukturen inom internationellt bistånd genom att integrera humanitärt arbete med långsiktig utveckling och fredsbyggande initiativ, det som i biståndet kallas trippel-nexus. Utöver uppgiften att rädda liv, lindra nöd och upprätthålla värdighet syftar vårt åtagande till att stärka motståndskraft och återhämtningsförmåga i humanitära situationer och ansvarighet gentemot människor och samhällen som drabbats av kris. Vi vill särskilt främja lokala aktörers kapacitet och möjlighet att agera för skydd, överlevnad och återhämtning i det humanitära arbetet, och verka för att de människor, som lever på den plats där katastrofen inträffar har makt över insatserna. I kontexter där respekten brister för humanitära aktörers tillträde ökar behovet av god samordning för effektiv humanitär finansiering, respons och katastrofriskhantering. Genom policydialog bidrar vi till att adressera grundorsaker bakom humanitära katastrofer, och utöka det humanitära utrymmet att arbeta och reformera det humanitära systemet mot en mer jämlik fördelning av makt och resurser.

Klimatförändringarna förstärker människors och samhällets sårbarhet. Vi vill bidra till att klimatförändringarna bemöts med åtgärder som förebygger naturkatastrofer, och stärker resiliens och ägarskap hos människor och lokalsamhällen²¹. En generell klimatanpassning av metoder, arbetssätt, finansiering och påverkansarbete krävs på alla nivåer.

- *Människor och lokalsamhällen har ökad trygghet, sammanhållning, och makt att förebygga och hantera konflikter samt delta i fred- och försoningsprocesser*

Religiösa aktörer är viktiga normbärare och ekumenisk och interreligiös samverkan har stor betydelse för tillit och social sammanhållning, inte minst i freds- och försoningsprocesser. Att stärka människors trygghet, möjligheter och egenmakt att delta i demokratiska processer och utkräva sina mänskliga rättigheter, är ett viktigt led i Act Svenska kyrkans arbete för rättvis fred. Fredsprocesser ska vara förankrade i folkrätten, som inkluderar mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt, och bidra till att stärka människors och lokalsamhällets motståndskraft och återhämtningsförmåga. Act Svenska kyrkan verkar för att kvinnor och ungdomar inkluderas i beslutsprocesser i konfliktsituationer för att det är deras rätt och för att det möjliggör hållbar och rättvis fred.

Konflikter drivs ofta av ekonomiska eller sociala orättvisor, och splittring förstärks av att parter i konflikten använder sig av gruppstillhörighet för att skapa fiendebilder. Det kan exempelvis handla om religiös eller etnisk tillhörighet, människors kön, ålder, sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck eller vilken medborglig status individer har. Migrantarbetare

och människor på flykt är ofta särskilt utsatta. Det finns en oroväckande polarisering och våldsam extremism. Den aktuella religiösa kontexten behöver därför inkluderas i freds- och konfliktanalyser. Som trosbaserad aktör har Act Svenska kyrkan särskild möjlighet att bidra till respekt för religions- och övertygelsefrihet, interreligiöst samarbete och arbete för hållbar utveckling som motverkar religiös polarisering och extremism samt bidrar till fredliga och pluralistiska samhällen.

- *Religiösa aktörer är aktiv del av det civila samhället, samverkar och spelar en konstruktiv och utmanande roll för mänskliga rättigheter, fred och hållbar utveckling*

Vår tro kallar oss att påtala maktmissbruk, utmana förtryck och utkräva ansvar. Act Svenska kyrkan ser en tydlig roll för kyrkor och andra religiösa aktörer, såsom religiösa ledare och trosbaserade organisationer, i arbetet med att stärka människor som aktiva deltagare och rättighetsbärare i samfund och samhälle. Act Svenska kyrkan vill ta tillvara kyrkors och andra religiösa aktörers potential att bidra till positiv förändring och integrerar därför ett medvetet förhållningssätt till religion och religiösa aktörer i vår verksamhet. Vi vill stödja kyrkors arbete och deras aktörsroll i förverkligandet av mänskliga rättigheter och de globala målen för hållbar utveckling. För att kunna bidra konstruktivt till samhällsutvecklingen behövs ledare och teologer som tolkar sin samtid utifrån en teologi som förmår att föra dialog med sin samhällskontext, integrera de mänskliga rättigheterna i den egna teologiska bearbetningen och utkräva ansvar både i egna sammanhang och i det offentliga rummet.

- *Skyldighetsbärare och religiösa företrädare främjar att lagar, normer och praxis förändras så att människor oavsett kön har möjligheter till jämställt deltagande, röst och ledarskap i kyrka och samhälle*

Egenmakt, deltagande och förändrade maktrelationer är nödvändigt för att uppnå demokratisk förändring. Bristande jämställdhet är ett omfattande problem och ett brott mot de mänskliga rättigheterna. Det förvärrar fattigdom, hunger, hälsoproblem och hämmar hållbar ekonomisk utveckling. Sociala, religiösa och kulturella normer och praktiker hindrar kvinnor och flickor från att fullt ut delta som samhällsmedlemmar och skapar svårigheter för dem att få tillgång till viktiga sociala och ekonomiska rättigheter som utbildning, hälsovård, mark och finansiella tjänster. Destruktiva normer som kopplar maskulinitet med makt, våld, sexualitet och alkoholanvändning medför negativa konsekvenser för utveckling och mänsklig säkerhet på såväl samhälls-, organisations- som individnivå. Med utgångspunkt i att alla ska ha demokratiska möjligheter och makt att forma samhälle, kyrkan och sina egna liv arbetar Act Svenska kyrkan för genusrättsvisa och tar tydlig ställning mot orättvisor på grund av kön, sexuell läggning eller könsidentitet.

- *Skyldighetsbärare och religiösa aktörer bekämpar könsrelaterat våld och sexuellt våld, såväl i väpnad konflikt som vid fred*

Religiösa aktörer är särskilt viktiga normbärare i relation till kön, sexualitet och familjebildning. Act Svenska kyrkan vill bekämpa sexuellt och könsrelaterat våld i alla dess former och verka för att ledare och företrädare för kyrkor och kyrkorelaterade organisationer agerar kraftfullt i frågan. Sexuellt och könsrelaterat våld är ett kontinuerligt globalt problem som sker i alla länder, inom alla religioner, och i alla samhällsklasser och samhällsstrukturer.

- *Skyldighetsbärare och religiösa företrädare garanterar människors tillgång till sexuella och reproduktiva hälso- tjänster och kunskap för att kunna fatta beslut som rör deras kropp, sexualitet, samlevnad, och reproduktion*

Ickediskriminering är nödvändigt för jämlik hälsa och religiösa aktörer är särskilt viktiga normbärare i relation till kön, sexualitet och familjebildning. Samtidigt som stater har det primära ansvaret att tillgodose tillgång till hälso- och sjukvård och social trygghet är religiösa aktörer i många länder centrala i det direkta utförandet av utbildning, hälso- och sjukvård. Det medför ett stort ansvar, och en möjlighet att tillhandahålla icke diskriminerande vård, råd och stöd till individer som befinner sig i utsatta situationer.

Act Svenska kyrkan betonar det positiva värdet i människans sexualitet och verkar för att sexuella och reproduktiva rättigheter förverkligas. Vi motsätter oss kulturella och religiösa normer och sedvänjor som är skadliga för enskilda människors kroppsliga integritet. Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter är avgörande för människors makt över sina kroppar, sexualitet och liv. Rättigheterna inbegriper rätten att bestämma över den egna kroppen, sexualiteten, samlevnad, reproduktion och att ha tillgång till kritisk SRH-vård. Act Svenska kyrkan vill verka för förbättrad tillgång till sexuella och reproduktiva hälsotjänster, inklusive mödravård, förebyggande hälsovård för kvinnor och barn, tillgång till preventivmedel, förebyggande och vård vid sexuellt överförbara sjukdomar inklusive hiv, säkra och lagliga aborter samt omfattande, allsidig och adekvat sexualundervisning.

- *Skyldighetsbärare garanterar människors tillgång till hållbar försörjning och social trygghet*

Människors möjlighet till försörjning lägger grunden till uppfyllelse av många av de mänskliga rättigheterna. Alla människor har rätt till ett värdigt liv och en skälig levnadsstandard. En hållbar försörjning som gör en skälig levnadsstandard möjlig baseras dels på eget eller närståendes arbete, dels på den sociala trygghet som alla stater har ansvar att tillgodose. Act Svenska kyrkan vill arbeta för att stater, enskilt och genom internationellt samarbete, ska ta sitt ansvar att förverkliga alla människors rätt till skälig levnadsstandard. Kyrkor och andra civilsamhällesaktörer har, inte minst utifrån sin långa erfarenhet av att tillhandahålla välfärdstjänster, en viktig roll i att driva utvecklingen av offentligt finansierad

välfärd framåt, utan att ersätta staters ansvar.

Act Svenska kyrkan vill verka för att företag respekterar de mänskliga rättigheterna och bidrar till de globala hållbarhetsmålen förverkligande. Stater bär ansvaret att skydda människor genom att säkerställa företags ansvarsfulla agerande och genom att ge möjlighet för de som drabbas av övergrepp att få kompensation. Människors, inte minst kvinnors och ungdomars, egenmakt växer om vi bidrar till hållbara och inkluderande värdekedjor och produktionsvillkor. Arbetet med hållbar produktion förstärks ytterligare genom arbete i Sverige med hållbar konsumtion.

- *Skyldighetsbärare tar ansvar för genomförande av klimatåtgärder och -finansiering i enlighet med överenskomna ramverk och nationella handlingsplaner*

Skapelsen, och därmed mänsklighetens långsiktiga överlevnad, hotas av människans nuvarande påverkan på vår planet. Barn och unga världen över mobiliserar för att ställa vuxenvärlden till svars för en ohållbar utveckling som berövar dem deras framtid. Act Svenska kyrkan är del av en global rörelse som utkräver ansvar för att säkerställa miljö- och klimaträttvisa. Vi arbetar för att stater vidtar rättvisa, genusintegrerade och ambitiösa klimatåtgärder som lever upp till globala överenskommelser för miljö och klimat och de globala hållbarhetsmålen samt stärker skyddet för miljö- och klimatförsvarare. Vi vill verka för att samhällen och människor som drabbas av klimatkrisens konsekvenser ska ha rätt till inflytande över beslut som rör anpassning och klimatfinansiering samt kompenseras för förluster och skador till följd av naturkatastrofer.

- *Skyldighetsbärare och internationella utvecklingsaktörer reformerar sina system och strukturer för att förflytta makt över resurser och säkerställa lokalt ägarskap*

Världen präglas av en orättfärdig makt- och resursfördelning, det återspeglas även inom biståndet. Act Svenska kyrkans erfarenheter av internationell mission och gemensam reflektion i den globala ekumeniska rörelsen²² rustar oss att kritiskt granska det system vi själva är del av. Det finns en eftersläpning i implementeringen av att reformera mekanismer för att förflytta makt över biståndsresurser. Lokalt ägarskap i planering, styrning och implementering är avgörande för global rättvisa samt relevant och effektivt förändringsarbete. Act Svenska kyrkan arbetar därför systematiskt för att släppa ifrån sig makt och resurser och ompröva vår roll i relation till ekumeniska och lokala samarbetsaktörer samt utmana skyldighetsbärare och internationella utvecklingsaktörer till förändring.

ACT SVENSKA KYRKANS FÖRÄNDRINGSTEORI

Act Svenska kyrkans bidrag

	Mobilisering	Kapacitetsutveckling	Samverkan	Påverkansarbete
<p>Strategiska arbetssätt för att främja fokuserade förutsättningar med utgångspunkt i sex integrerade tematiska områdena – Teologi och utveckling, Rättvis fred, Rättvis och hållbar försörjning, Resiliens, SRHR samt Genusrättvisa och jämställdhet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> för att öka kännedom om Act Svenska kyrkans arbete tillsammans med partner och dess resultat för att öka engagemang och resurser för Act Svenska kyrkans och våra samarbetspartners arbete från privatpersoner, församlingar och institutionella finansierare för att stärka plattformar inom Act Svenska kyrkan för organiserat engagemang för globala rättvisefrågor för att bilda opinion för rättvisefrågor med särskilt fokus på klimaträttvisa för att bilda opinion för ett starkt svenskt bistånd för att stärka folkbildning i globala rättvisefrågor med fokus på klimaträttvisa, genusrättvisa och religiösa aktörers roll i utveckling för närvaro i programländer och att vara en relevant och effektiv kanal mellan institutionella finansierare, svenskt lokalt engagemang och lokalsamhällen globalt 	<ul style="list-style-type: none"> för ökad kapacitet hos kyrkor och kyrkoledare att förena teologi, diakoni och mänskliga rättigheter för genusmedvetet och jämställt ledarskap hos våra samarbetspartner för ökad organisatorisk kapacitet inom ansvar och kvalitet samt intern styrning och kontroll hos våra samarbetspartner för ökad kapacitet hos våra samarbetspartner att integrera risk- och miljöanalys samt konfliktkänslighet i sin verksamhet för ökad kapacitet hos lokala religiösa hälsovårds- och utbildningsinstitutioner att leverera adekvat SRHR-relaterad hälsovård och sexualundervisning för ökad kapacitet hos kyrkor och lokala aktörer att stärka resiliens i lokalsamhällen drabbade av kris 	<ul style="list-style-type: none"> för ökad kapacitet hos kyrkor och lokala aktörer att arbeta i enlighet med genusintegrerade mänskiorättsbaserade principer (PANEL+) för ökad kapacitet hos kyrkor och lokala aktörer att utkräva mänskliga rättigheter för strukturellt utsatta grupper och människor på flykt för ökad kapacitet hos kyrkor och lokala aktörer att stärka människors möjligheter att delta på jämställda, rättvisa och hållbara villkor i den ekonomiska utvecklingen för ökad kapacitet hos religiösa förändringsaktörer att förändra diskriminerande och stigmatiserande normer, lagstiftning och praxis som begränsar rättvis fred och förverkligandet av genusrättvisa och SRHR för ökad kapacitet hos lokala organisationer att inkludera den religiösa kontexten i freds- och konfliktanalyser samt humanitära insatser 	<ul style="list-style-type: none"> för att försvara mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar och principer för att uppmärksamma aktuell situation i regionala kontexter där Act Svenska kyrkans samarbetspartner verkar för att motverka diskriminerande och stigmatiserande normer och lagstiftning som begränsar förverkligandet av genusrättvisa och SRHR för att internationella humanitära samfundet och globala finansierare ska ta sitt ansvar att omfördela makt och resurser till människor och lokalsamhällen som drabbas av kris för att klimatåtgärder och klimattfinansiering ska genomföras för stark, människorättsbaserad och utvecklings effektiv utvecklingspolitik och finansiering på svensk, europeisk och global nivå för genusintegrerade breda och allmänna sociala trygghetssystem och hälsosystem som inkluderar SRHR
<p>Samband</p>	<p>Act Svenska kyrkans förändringsteori och bidrag bygger på ett antal logiska samband som behöver fungera för att goda resultat ska uppnås. Dessa samband är viktiga uppföljnings- och lärandeområden för Act Svenska kyrkans verksamhetsutveckling. Sambanden återfinns kursivt i strategiska planens tredje kapitel.</p>			

Utmaningar och möjligheter

För att synliggöra möjligheter och hinder för vision, målbild och den mänskiorättsliga ordning som vi vill främja krävs en kontinuerlig omvärlds-, kontext- och maktanalys, inklusive risk- och möjlighetsbedömning, på global, regional och lokal nivå där även länkarna däremellan tydliggörs.

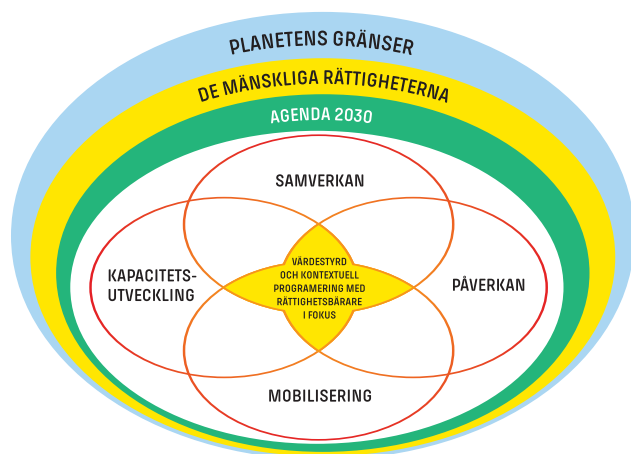
3. DET HÄR GÖR VI

I detta kapitel beskrivs Act Svenska kyrkans strategiska arbetssätt för att bidra till förutsättningar för måluppfyllelse i verksamhet och program.

Vi bärs av evangeliet om Jesus, som tar ställning för människor i utsatta situationer, och som vill att vi gör för andra det som vi önskar att de gör för oss²³. Vår tro leder oss till handling och tillsammans med människor över hela världen kämpar vi för varje människas rätt till ett värdigt liv.

Act Svenska kyrkan genomför verksamhet i enlighet med de styrande värdena, vår målbild och våra åtaganden för ansvar och kvalitet. Tillsammans med samarbetsorganisationer och ekumeniska allianser bidrar vi till människorättsbaserad, rättvis, hållbar och demokratisk utveckling, och till att kyrkor och lokala aktörer ska ha förutsättningar att vara dynamiska civilsamhällesaktörer som förändrar sina samhällen i positiv riktning. Act Svenska kyrkan planerar och genomför huvuddelen av verksamheten i programform. Programmen beskrivs i strategiska styrdokument som anger mål och prioriteringar för Act Svenska kyrkans bidrag till förändring inom specifika verksamhetsområden.

BILD: SCHEMATISK SKISS AV HUR ACT SVENSKA KYRKANS STRATEGISKA ARBETSSÄTT SAMVERKAR

I vår verksamhet ska rättighetsbärare och lokala aktörer ha tillgång till information, känna sina rättigheter, och ha makt och resurser att fatta beslut om och delta i det arbete som påverkar deras liv. Vi arbetar med globala ekumeniska allianser och andra samarbetsorganisationer för att utveckla goda mekanismer för ansvarsskyldighet gentemot våra gemensamma intresser, bland annat genom att dela expertis och resurser

inom tematiska områden, standarder och metoder för styrning och kontroll av humanitär och långsiktig utvecklingsverksamhet. Act Svenska kyrkan är certifierat enligt CHS, HQAI-chs-2016-01²⁴, vilket bekräftar att ansvar och kvalitet återspeglas i hela verksamheten.

Act Svenska kyrkans åtaganden för ansvar och kvalitet är att:

1. Arbeta människorättsbaserat
2. Arbeta genusintegrerat
3. Arbeta för ekologisk hållbarhet
4. Arbeta i partnerskap och ömsesidighet
5. Arbeta öppet, transparent och för deltagande
6. Bidra med effektivt, resultatbaserat, relevant och konfliktkänsligt stöd
7. Hantera klagomål
8. Vara en lärande organisation
9. Stöd till personal och kompetensutveckling
10. Följa ACT-alliansens uppförandekod för medlemmar och gällande svenska krav från Giva Sverige, Svensk insamlingskontroll och offentlighetsprincipen

Act Svenska kyrkans förändringsteori och bidrag bygger på ett antal logiska samband som behöver fungera för att goda resultat ska uppnås. Dessa samband är viktiga uppföljnings- och lärandeområden för Act Svenska kyrkans verksamhetsutveckling. I detta kapitel presenteras ramar för hur Act Svenska kyrkan ska lägga upp verksamhet och program inom fyra övergripande strategiska arbetssätt – mobilisering, kapacitetsutveckling, samverkan samt påverkan.

3.1 MOBILISERING

Act Svenska kyrkan utgår från människors engagemang och handlingskraft för global solidaritet. Genom att mobilisera resurser och engagemang för internationellt utvecklingsbistånd av god kvalitet och med rättighetsbärare i centrum bidrar Act Svenska kyrkan till utveckling av rättvisa, hållbara och demokratiska lokalsamhällen. Arbetet bygger på några viktiga samband som återfinns kursivt i texten nedan.

3.1.1 ENGAGEMANG I SVERIGE

Act Svenska kyrkan bärs till stor del av ett ideellt och starkt lokalt engagemang. Det är i samspelet mellan det lokala engagemanget i Sverige och kyrkor och andra gräsrotsrörelser globalt som vi hämtar mandatet att utföra vårt arbete.

I många stift och församlingar finns det internationella arbetet med som en integrerad del, där vikten av ett arbete i solidaritet med systerkyrkor och andra samarbetspartner runt om i den

världsvida kyrkan är en daglig drivkraft och inspiration också på lokal nivå. Vi vill förvalta och öka detta engagemang men också öka kännedomen om arbetet inom såväl Svenska kyrkan som i samhället i stort. *För att människors intresse för Act Svenska kyrkan ska väckas behöver de känna till att Act Svenska kyrkan finns och veta vad organisationen arbetar med.* Målet är att öka engagemanget för Act Svenska kyrkans arbete mot globala orättvisor och därigenom vara en ännu bredare rörelse för förändring, lokalt och globalt.

Vi ska vara en plattform för människors vilja och drivkraft att engagera sig ideellt genom flexibla former av engagemang och kommunikation. På så vis kan vi bidra till möten mellan människor som vill göra tro till handling, väcka hopp, agera för en mer rättvis värld och inspirera andra till engagemang. Vi arbetar för att tillsammans utveckla en rörelse för global rättvisa genom att främja ett aktivt deltagande bland Svenska kyrkans medarbetare, ideellt engagerade och övriga medlemmar i internationella frågor på den lokala och nationella nivån i Sverige. *För att engagemanget ska växa behöver det finnas en tydlig plattform som erbjuder en möjlighet att agera, och de behöver också känna att de är en viktig del av ett större sammanhang.* Synlighet och deltagande i media och på olika arenor är viktigt för att öka kännedomen om Act Svenska kyrkan och för att dela våra samarbetspartners erfarenheter. På samma sätt bidrar vi tillsammans i det opinionsbildande arbetet till förändring i de påverkansfrågor Act Svenska kyrkan driver, inte minst med avseende på Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen.

3.1.2 MOBILISERAR RESURSER

Act Svenska kyrkan bärs av gåvor från församlingar och enskilda personer. Givandet är ett sätt att omsätta tro i handling och en möjlighet till delaktighet och engagemang i arbetet mot globala orättvisor. Kännedom och förtroende utgör grunden för att människor ska ge och utveckla sitt engagemang i Act Svenska kyrkans verksamhet. *För att människors engagemang ska väckas behöver de ha kunskap om vilka effekter Act Svenska kyrkan bidrar till för rättighetsbärare för att möta de utmaningar som finns i världen. De behöver också bli berörda av budskapen och uppfatta Act Svenska kyrkan som en relevant, trovärdig och modig aktör.* Det lokala engagemanget är också en viktig förutsättning för finansiering av det internationella arbetet. För att lyckas öka kännedom, förtroende och engagemang för Act Svenska kyrkan, behöver organisationens fördelar och styrkor kommuniceras. Som stöd i denna kommunikation finns varumärkesplan, kommunikationsplattform och riktlinjer för kommunikation. Dessa dokument hjälper oss att särskilja Act Svenska kyrkan från andra aktörer i Sverige, att agera internt som en organisation och ger oss riktning för den externa kommunikationen. För att vara trovärdig och relevant i Sverige, inte minst inom Svenska kyrkan, behöver Act Svenska kyrkan både demonstrera kunnande och erfarenhet av de länder där huvuddelen av arbetet genomförs, och vara en länk mellan engagerade människor i Sverige och de rättighetsbärare våra insatser stöder. Vi behöver förmedla resultat, svara på frågor och koppla

samma människor globalt. Genom egen närvaro i programländer kan Act Svenska kyrkan tydligt arbeta tillsammans med människor och lokala aktörer, och därmed vara den organisation många i Sverige väljer att stödja och engagera sig i.

Att arbeta med fler och för oss nya insamlingsmetoder är avgörande för att skapa förutsättningar för verksamheten. Målet är att öka antalet församlingar och enskilda personer som ger av pengar och tid till Act Svenska kyrkan och därigenom bidrar till en ännu bredare rörelse för förändring, lokalt och globalt. *För att engagemanget sedan ska bli långsiktigt behövs det bekräftelse på att det man gör bidrar till förändring och att man kan vara med och påverka den rörelse man är en del av.* Därför är arbete med återkoppling och relationsmarknadsföring viktigt liksom att arbeta med folkbildning om religiösa aktörers roll i utveckling. Under strategiperioden kommer fokus på folkbildningsarbetet att vara klimaträttsliga, genusrättsliga och religiösa aktörers roll i utveckling.

Act Svenska kyrkan finansierar också verksamheten med medel från institutionella finansiärer så som Sida och svenska ambassader, Europeiska kommissionen, och stiftelser av olika slag. Ökad institutionell finansiering är en viktig del i förverkligandet av Act Svenska kyrkans målbild inom ramen för våra styrande värden och åtaganden för ansvar och kvalitet. Ett viktigt arbetssätt är konsortier för att i samarbete kunna ta hand om stora anslag. ACT-alliansen ger ett brett fält av möjliga samarbeten, inte minst med lokala aktörer.

Act Svenska kyrkan avser att stärka sin närvaro i de regioner våra program genomförs, i nära samarbete med samarbetspartner och ACT-forum. Medarbetare i regionerna ska företräda Act Svenska kyrkan, ha nära dialog och samarbete med partner, utveckla och följa upp verksamhet, ha kontakt med ambassader och andra givare för att tillsammans med samarbetspartner nå finansiering som finns lokalt och regionalt, liksom bidra till internt lärande, informationsinhämtning och kommunikationsinsatser. Att tillsammans med samarbetspartner möta krav från olika givare och säkra god administration och kvalitet i alla led är resurskrävande, och förutsätter i många fall att organisationen är registrerad lokalt. I linje med åtagandet att flytta makt och resurser, ska Act Svenska kyrkan verka för att resurser hanteras lokalt och på sikt utveckla rollen som intermediär förmedlare av bistånd.

3.2 KAPACITETSUTVECKLING

Act Svenska kyrkans förändringsteori utgår från lokala aktörers kraft att agera för mänskliga rättigheter och mänsklig värdighet i sitt sammanhang. Därför ska Act Svenska kyrkan i dialog och ömsesidigt lärande tillsammans med samarbetspartner och rättighetsbärare bidra till processer där människor, organisationer och samhället som helhet frigör, stärker, skapar, anpassar och bibehåller kapacitet över tid²⁵. Arbetet bygger på några viktiga samband som återfinns i kursivt i texten nedan.

3.2.1 LOKALT ÄGARSKAP

Lokala civilsamhällsorganisationers förmåga och utrymme att utifrån sina identiteter, mandat och roller arbeta för mänskliga rättigheter och mänsklig värdighet är en förutsättning för måluppfyllelse i Act Svenska kyrkans verksamhet och program. *Genom att anlägga ett genusmedvetet och människorättsbaserat arbetssätt så kan den gemensamma verksamheten bidra till demokratisk kultur, respekt för mänskliga rättigheter, ansvarsutkrävande och ickediskriminering samt öka möjligheterna att identifiera och adressera orättvisor och utmaningar tillsammans med rättighetsbärare.* Förändringsarbete ska definieras och ägas av de människor det berör lokalt, och därför är samarbetet med lokala aktörer, inte minst lokala kyrkor och trosbaserade organisationer, ett viktigt strategiskt arbetssätt för att främja lokal handlingskraft i Act Svenska kyrkans program. Men för att förverkliga lokala aktörers inflytande och ledarskap i humanitärt arbete och utvecklingssamarbete krävs en omställning som konkret förskjuter makt och resurser från externa till lokala organisationer. Act Svenska kyrkan behöver därför tillsammans med andra nordbaserade biståndsorganisationer släppa ifrån sig makt och resurser och våga omformulera sina roller i relation till samarbetspartner och lokala aktörer samt utmana och göra upp med strukturell diskriminering i sina organisationer. Act Svenska kyrkan ska vara en aktiv partner och främja samarbete som kännetecknas av organisatorisk självständighet och likvärdighet i relationen, ömsesidig respekt samt gemensamt ansvar och kvalitet i enlighet med Istanbulprinciperna och Core Humanitarian Standards. Act Svenska kyrkan ska slå följe med människor²⁶ och samarbetsorganisationer, möjliggöra goda villkor för deras verksamhet och existens, låta oss utmanas att utvecklas och stärkas i våra roller samt mobilisera resurser och stöd för deras arbete.

Syftet med Act Svenska kyrkans lokala närvaro skall alltid vara att stärka partnerskap och lokala aktörer, samverka med partner står därför alltid i fokus. En huvudprincip är att inte etablera nya kostnadsdrivande strukturer utan att söka så resurseffektiva lösningar som möjligt. En viktig del av upplägget kommer därför att vara samordning med andra medlemmar inom ACT-alliansen.

3.2.2 ORGANISATORISK KAPACITET

För att främja hållbarhet och förflyttning av makt och resurser, ska Act Svenska kyrkan bidra till samarbetsorganisationers kapacitet och förmåga att vara relevanta, effektiva och kvalitetsdrivna aktörer för förändring. Det sker bland annat genom att bidra till genusmedvetet och jämställt ledarskap och deltagande. Det sker även genom att möjliggöra och upprätthålla goda system för ansvar och kvalitet samt intern styrning och kontroll. Genom goda strukturer för ansvarsutkrävande och transparens gentemot rättighetsbärare, och genom att främja kapacitet att integrera risk-, miljö och klimatanalys samt konfliktkänslighet hos kyrkor och lokala aktörer, kan mer riskmedvetet och anpassningsbart förändringsarbete genomföras tillsammans.

Religiösa aktörers aktiva deltagande i det civila samhället och deras konstruktiva och utmanande roll för mänskliga rättigheter, fred och hållbar utveckling är viktigt lokalt liksom globalt. Därför ska Act Svenska kyrkan främja kapacitet hos kyrkor och trosbaserade lokala aktörer att arbeta i enlighet med principerna för genusintegrerat människorättsbaserat arbete. Det innefattar kapacitet hos kyrkor och dess ledare att genomföra sitt uppdrag utifrån en kontextuellt medveten teologi som betonar betydelsen av praxis och det levda livet här och nu samt förmågan att förena teologi, diakoni och mänskliga rättigheter. Detta gäller även lokala religiösa hälsovårds- och utbildningsinstitutioners kapacitet att leverera adekvat SRHR-relaterad hälsovård och sexualundervisning

3.2.3 TEMATISK KAPACITET

Act Svenska kyrkans förändringsteori förutsätter kapacitet hos kyrkor och lokala aktörer att utkräva mänskliga rättigheter för strukturellt utsatta grupper, såsom urfolk, kvinnor, ungdomar, etniska och religiösa minoriteter, hbtqi-personer samt människor på flykt. Act Svenska kyrkan ser holistiskt på begreppet kapacitet och i partnernialogen definieras möjligheter till specifika kapacitetsstärkande aktiviteter, delande och ömsesidigt lärande. Det kan exempelvis handla om förstärkt kapacitet att arbeta för förändring inom tematiska områden, vidgade nätverk i relation till relevanta aktörer eller stärkt roll och deltagande i civilsamhället. Religiösa aktörer spelar en avgörande roll för värderingar och för att främja social sammanhållning och förtroende. De har särskilt inflytande över normer som gäller kön, familjebildning och sexualitet. Svenska kyrkan tar tydlig ställning för rättvisa och mot diskriminering och stigmatisering på grund av kön, sexuell läggning eller könsidentitet. *Det ger Act Svenska kyrkan särskilda möjligheter att utmana och stödja religiösa aktörer att ta en aktiv och konstruktiv roll för att förändra diskriminerande och stigmatiserande normer, lagar och praxis som begränsar rättvis fred, jämställt deltagande i ekonomisk utveckling och förverkligandet av genusrättvisa och SRHR.* I konflikt- och krissituationer, när skiljelinjer accentueras, bidrar Act Svenska kyrkan till kunskap och förmåga att relatera till religiösa kontexter och aktörer.

3.2.4 TEOLOGISK UTBILDNING OCH REFLEKTION

Teologisk utbildning är kyrkornas verktyg för att utbilda, stödja och rusta människor till olika ledaruppdrag i kyrkans tjänst. *Att kyrkoledare bärs av en djupgående teologisk förankring och ett kritiskt och självkritiskt förhållningssätt i tolkningen av heliga texter, i kyrkans självförståelse och i sin teologiska analys av samtiden är därtill en förutsättning för att kyrkorna ska kunna spela en konstruktiv och utmanande roll i det offentliga rummet och agera som en relevant samhällsaktör som utvecklar värderingar och social sammanhållning samt tillit.*²⁷ Teologisk utbildning och reflektion består av akademisk utbildning, fortbildning och folkbildning av religiösa ledare, anställda och ideellt engagerade. Det är en del av kyrkans grundläggande uppgift samt en metod för måluppfyllelse i tematiska områden och program.

Genom folkbildningsarbete skapas ny kunskap och lärande i gemensam reflektion. Även olika former av fortbildning av ledare, inklusive ledarskaps- och organisationsutveckling i exempelvis kyrkor, är en viktig del av Act Svenska kyrkans arbete. Under senare år har de teologiska spänningarna inom och mellan olika lutherska kyrkor i världen ökat, något som delvis har sin grund i kyrkornas olika uppfattningar om bibeltolkning, bibeltillämpning, synen på konfessionell identitet eller inom fälten genusrättvisa och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Det är mot en sådan bakgrund som frågan om teologisk utbildning är angelägen för LVF:s medlemskyrkor.

3.3 SAMVERKAN

Act Svenska kyrkans ekumeniska förhållningssätt utgår från viljan att samverka för och delta i att utforma förutsättningar för hållbar utveckling tillsammans. Genom att bidra till plattformar för utbyte och dialog kan Act Svenska kyrkan främja samverkan och samordning lokalt, regionalt och globalt. Arbetet bygger på några viktiga samband som återfinns i kursivt nedan

3.3.1 LOKAL OCH REGIONAL SAMVERKAN

Act Svenska kyrkan är en partnerbaserad biståndsaktör. Det innebär att vi arbetar tillsammans med partner och inte på egen hand. Act Svenska kyrkans partnerrelationer är långsiktiga och samarbeten med kyrkor har ofta en historisk grund och bygger på långsiktiga och öppna processer för ömsesidigt utbyte och lärande. Även om de teologiska ställningstaganden som Svenska kyrkan har tagit om genusrättvisa, jämställdhet och SRHR är ovanliga i en global kontext, så finns det rörelser och grupperingar inom de flesta kyrkor och trosinriktningar som gör liknande teologiska tolkningar. *För att teologiska samtal om det som förenar oss såväl som värderingskonflikter ska vara konstruktiva, ömsesidigt tankeväckande och utmanande behöver Act Svenska kyrkan bevara långsiktiga och förtroendefulla relationer med ekumeniska samarbetspartner och kyrkor.*

Act Svenska kyrkans trosbaserade samarbetspartner har en lång erfarenhet och djup kontextuell kunskap inom fredsarbete, som är del av det ekumeniska och interreligiösa arbetets kärna, och i försörjnings- och hälsofrågor som är starkt förankrade i det diakonala arbetet. Som kyrka och människorättsbaserad biståndsaktör har Act Svenska kyrkan samarbeten med såväl religiösa institutioner, trosbaserade organisationer som sekulära människorättsorganisationer och kan bidra till att bygga broar, dialog och samverkan inom specifika tematiska områden. *För att skapa förutsättningar för förtroendefull och konstruktiv dialog och samverkan så ska Act Svenska kyrkan tillsammans med den ekumeniska rörelsen bekräfta kallelsen att bygga relation med människor av annan tro eller övertygelse, baserat på teologisk öppenhet och religions och övertygelsefrihet.* Inom fredsarbetet främjar Act Svenska kyrkan interreligiös samverkan för en djupare och ömsesidig förståelse, och för att förebygga religiös polarisering och ex-

tremism. I religiöst komplexa och konfliktfyllda kontexter bär konstruktiv interreligiös samverkan en fredsskapande kraft i sig själv.

Globala, regionala och lokala utmaningar påverkar och förstärker varandra, och relevanta och effektiva lokala lösningar fodrar ofta regional analys och samverkan. Act Svenska kyrkans bidrag är bland annat att i partnerdialog främja samverkan mellan lokala och regionala organisationer med fokus på strukturellt utsatta grupper och människor på flykt, genusrättvisa, SRHR och klimaträttvisa. Som internationell aktör kan Act Svenska kyrkan också möjliggöra utbyte av kapacitet och erfarenheter inom och mellan olika regionala kontexter och de olika program vi arbetar i.

3.3.2 GLOBAL SAMORDNING OCH SAMVERKAN

Svenska kyrkans medlemskap i Kyrkornas världsråd, Lutherska världsförbundet samt Act Svenska kyrkans engagemang i dessa organisationer och medlemskap i ACT-alliansen möjliggör ett brett och samordnat multilateralt engagemang inom bland annat påverkansarbete, metod- och kapacitetsutveckling, teologisk utbildning, och ekumenisk diakoni. Genom KV och LVF skapas förutsättningar för gemensamt arbete tillsammans med andra medlemskyrkor och kyrkorelaterade organisationer såsom kristna råd och biståndsorganisationer. Fokus ligger på kyrkornas synliga enhet som kyrkor, ekumenisk teologi och arbete med olika diakonala rättvisefrågor och bidrag till hållbar utveckling²⁸. LVF har också ett världsspännande arbete med långsiktigt utvecklingsarbete och humanitärt arbete. Som medlem av KV, LVF och ACT-alliansen påverkas vi av dessa organisationers strategiska inriktningar. Vårt arbete bidrar även in i de globala processer som påverkar utformningen av strategier och praktiskt samarbete. Den gemensamma analys och breda samverkan som medlemskapet innebär ger en bredd och fördjupning som förstärker vårt arbete. Tillsammans kan vi utveckla gemensamma standarder och riktlinjer för effektivt och ansvarsfullt humanitärt arbete, utvecklingsarbete och fredsarbete.

ACT-alliansen är en av de största globala trosbaserade allianserna för humanitärt arbete, utvecklingsarbete och påverkansarbete. ACT-alliansen möjliggör samverkan och samordning i de regioner och länder där Act Svenska kyrkan arbetar, och innefattar att medlemmar samordnar och bidrar med resurser och sina särskilda kompetenser i gemensam kapacitetsutveckling. Act Svenska kyrkan verkar särskilt för att främja lokal samordning och lokalt ledarskap i gemensamma insatser och inom lokala och regionala forum för ACT-medlemmar. I det humanitära arbetet bildar ACT-alliansen den huvudsakliga ramen för partnersamverkan.

För ett effektivt policydialogarbete krävs en bred samverkan med organisationer och nätverk på olika samhällsnivåer. *För att få större genomslag i politisk dialog om utveckling och humanitära frågor än när vi agerar separat behöver Act Svenska kyrkan och våra*

samarbetspartner vara aktiva i multilaterala ekumeniska samarbeten. KV, LVF och ACT-alliansen är särskilt viktiga aktörer för samordning och samverkan. Alla tre organisationer har ackreditering till FN. Det ger möjlighet för Act Svenska kyrkan och andra kyrkor och kyrkorelaterade organisationer att länka frågor lokalt, nationellt, regionalt och globalt. Det växande intresset för religion och religiösa aktörers roll i utvecklingsfrågor inklusive Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling har ökat efterfrågan på KV, LVF och ACT-alliansens kompetens från det internationella samfundet.

Act Svenska kyrkan främjar även samverkan och ansvarsutkrävande mellan civilsamhället, näringslivet samt statliga och andra aktörer för effektiv och hållbar utveckling. Myndigheter och företag är å ena sidan föremål för påverkansarbete och å andra sidan viktiga aktörer att samverka med för förändring. Därför är Act Svenska kyrkan med i flera ämnesspecifika nätverk och samverkar med aktörer som är relevanta för vad vi vill uppnå med policydialogarbetet.

3.3.3 SAMORDNING AV HUMANITÄRA INSATSER OCH LÅNGSIKTIGT UTVECKLINGSARBETE

I världens akuta och utdragna kriser kan de omedelbara behoven oftast inte skiljas från de grundproblem som behöver adresseras långsiktigt. Det betyder att utvecklings- och humanitära aktörer behöver samordna sitt arbete för att vara relevanta. För att stärka människors och lokalsamhällens möjlighet att hantera, återhämta sig från, lära av och minimera effekterna av kriser behöver Act Svenska kyrkan säkerställa en programutveckling där långsiktiga utvecklingsinsatser och humanitära insatser är tydligt rotade i lokala kontexter, utgår från lokala prioriteringar och samverkar. Som en del av ACT-alliansen och som en trosbaserad aktör med lång erfarenhet av utvecklings- och humanitärt arbete är länkarna däremellan en tydlig del av Act Svenska kyrkans mandat och organisation. Det förstärks av att Act Svenska kyrkan ofta arbetar med samma partner och rättighetsbärare i både långsiktigt utvecklingsarbete och humanitära kriser. Act Svenska kyrkan har en särskild kompetens att bidra till ett holistiskt angreppssätt och att möjliggöra samordnad programmering, och vill vara i framkant för innovativa nexuslösningar. Act Svenska kyrkan ska därför bedriva ett geografiskt synkroniserat och samordnat programarbete. Arbete med långvariga och komplexa kriser, inklusive flyktingrespons, inleds endast där Act Svenska kyrkan har lokala och långsiktiga partnerrelationer. Humanitär analys och beredskap ska vara integrerat i alla program och som stöd i det arbetet finns strategisk riktning för Act Svenska kyrkans humanitära arbete.

3.3.4 NATIONELL SAMORDNING INOM SVENSKA KYRKAN

Utmaningar på global, nationell och lokal nivå hänger samman och vi är ömsesidigt beroende av varandra. Svenska kyrkan är en inflytelserik aktör lokalt, nationellt och internationellt och det finns många områden där olika delar av Svenska kyrkans verksamhet samverkar och tillsammans bidrar till positiva för-

ändringar för människor som lever i utsatthet. Mycket av det arbete som görs på församlingsnivå är kopplat till skeenden internationellt. Vårt engagemang på alla nivåer ger oss särskilda möjligheter att ha ett holistiskt förhållningssätt till utmaningarna. *Internationella avdelningen har en stödjande roll gentemot stift och församlingar i syfte att bidra med kvalitetssäkring, och att med folkbildning som metod bidra till kunskapsfördjupning och öka engagemanget för Act Svenska kyrkans verksamhet.* Ett exempel är det omfattande arbetet med utbyten och praktikantprogram tillsammans med stiftet för att ge unga och andra människor tillfälle att dela tro och liv.

Informationsdelning och intern samverkan är av avgörande betydelse för att ta tillvara alla erfarenheter som ryms inom kyrkans totala verksamhet, skapa synergieffekter och upprätthålla vår trovärdighet som aktör. I mötet med andra kyrkor och organisationer ska Svenska kyrkans olika delar agera som en samstämmig aktör. Det är särskilt viktigt i våra ekumeniska relationer inom Sveriges kristna råd, Svenska missionsrådet, KV och LVF. Svenska kyrkans representanter i de olika sammanhangen kommer från olika delar av kyrkans verksamhet. Arbetet med Agenda 2030, migration och klimat är exempel på områden som ställer krav på intern samverkan, då mycket av det arbete som görs på församlings-, stifts- och nationell nivå har koppling till internationella utmaningar. För att öka effektivitet och relevans behövs ett nära samarbete kring policydialog, lärande och utveckling av förståelse och arbetssätt inom vissa områden såsom migration, klimat och hållbarhet, utvinningsindustri, urfolk samt teologi och ekumenik.

3.4 PÅVERKANSARBETE

Möjligheterna till uppfyllelse av de mänskliga rättigheterna och de globala hållbarhetsmålen påverkas av lokala, regionala och globala beslutsfattares beslut och ramar. Genom att bedriva kvalitativ och långsiktig policydialog och opinionsbildning för att påverka politiska processer, attityder och sociala normer, kan Act Svenska kyrkan bidra till förändring som främjar måluppfyllelse i verksamhet och program. Arbetet bygger på några viktiga samband som återfinns i kursivt i texten nedan.

3.4.1 POLICYDIALOG

Act Svenska kyrkans arbete med att påverka politiska processer och beslut, liksom attityder och sociala normer, kallar vi policydialog för att betona dialogen som metod och förhållningssätt. Policydialog är ett långsiktigt arbete som syftar till att bidra till positiv förändring i politik, policy och praktik för alla människors lika värde och mänskliga rättigheter. För att förändra strukturella grundorsaker som hindrar fred, rättvisa, jämlikhet, trygghet, ekologisk hållbarhet och förverkligandet av mänskliga rättigheter, bedriver Act Svenska kyrkan kvalitativ och långsiktig policydialog.

Act Svenska kyrkan ska ha ett långsiktigt perspektiv och utgå från en analys av problemens grundorsaker när vi utformar

strategier för policydialog. I policydialogen arbetar Act Svenska kyrkan tillsammans med lokala, nationella, regionala och globala organisationer och nätverk, såväl religiösa som sekulära. Vi samverkar även med stiftelser, utbildningsinstitutioner och forskningsinstitutioner, intresseorganisationer samt bilateralt med samarbetsorganisationer. Arbetet innefattar både moraliska och legala skyldighetsbärare, och flera olika metoder tillämpas för att uppnå förändring, exempelvis lobbying, rundabordssamtal och offentliga seminarier, dialog med och kapacitetstärkning av beslutsfattare samt opinionsbildning. *Act Svensks kyrkan strävar efter att i policydialogen skapa och stärka synergier mellan aktörer på lokal, regional och global nivå och vill bidra till att civilsamhället och rättighetsbärare själva identifierar när nationell lagstiftning inte garanterar mänskliga rättigheter så att ansvarsutkrävande kan ske på lämplig nivå.* Att skapa utrymmen för dialog och att identifiera och stärka förändringsaktörer är särskilt viktigt i sammanhang där det demokratiska utrymmet är åtstramat.

För att Act Svenska kyrkans regionala och globala policydialog ska vara relevant behöver den vara grundad i lokala utmaningar och lokal handlingskraft. Act Svenska kyrkans regionala och globala policydialog kompletterar det ansvarsutkrävande som samarbetsorganisationer själva arbetar med. Vi strävar efter ett samordnat, sammanhållet och effektivt policydialogarbete som främjar och bidrar till hållbar strukturell förändring nationellt såväl som internationellt. För att lokala och strukturellt utsatta grupper och organisationers perspektiv ska präglade policydialogen och dess resultat behöver deras makt och inflytande i policydialogprocessen öka. De människor och samhällen som berörs av beslut på nationell, regional och internationell nivå ska ha möjlighet att delta i problemformulering, analyser av problemens grundorsaker och förslag till åtgärder, samt om möjligt själva kunna vara med och påverka genom deltagande på relevanta arenor. Policydialogen är därför direkt kopplad till utmaningarna Act Svenska kyrkan möter i sin verksamhet, men forskning, inklusive teologisk forskning, utgör också ett viktigt underlag för policydialogen. Act Svenska kyrkans instrumentella fördelar såsom särskild expertis och unika relationer bör också vägas in i valet av påverkansfrågor och ingångsvinkel.

Opinionsbildning är en viktig del av policydialogarbetet, både för att skapa en förväntan på och ett utrymme för beslutsfattare att agera i de globala policyfrågorna och för att påverka attityder, ställningstaganden och agerande i kyrka och samhälle.

Under strategiperioden bedriver Act Svenska kyrkan policydialog för:

- att försvara mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar och principer.
- att uppmärksamma aktuell situation i regionala kontexter där Act Svenska kyrkans samarbetspartner verkar.
- att motverka diskriminerande och stigmatiserande nor-

mer, praxis och lagstiftning som begränsar förverkligandet av genusrättvisa och SRHR.

- att internationella humanitära samfundet och globala finansiärer ska ta sitt ansvar att omfördela makt och resurser till människor och lokalsamhällen som drabbas av kris.
- att klimatåtgärder och klimatfinansiering ska genomföras.
- stark, människorättsbaserad och utvecklingseffektiv utvecklingspolitik och finansiering på svensk, europeisk och global nivå.
- genusintegrerade breda och allmänna sociala trygghetssystem och hälsosystem som inkluderar SRHR.

3.5 ACT SVENSKA KYRKANS PROGRAM

Programmen utgår från Act Svenska kyrkans övergripande förändringsteori, och innehållet utformas utifrån aktuell kontextanalys och i partnerdialog. Programmen bygger på etablerade relationer och nätverk, men de utvecklas också ständigt utifrån förändringar i kontexten och samarbetsrelationer. Det sker genom regelbunden och fördjupad analys av kontexten tillsammans med trosbaserade aktörer, i bredare civilsamhällesforum samt med offentliga och privata aktörer. Act Svenska kyrkan ska i sina program ha stor flexibilitet och anpassningsbarhet i stödet till kyrkors och lokala aktörers regionala och nationella analyser och prioriteringar.

Följande riktlinjer gäller för Act Svenska kyrkans program:

- Programmen ska utgöra ram för utvecklingssamarbete, humanitärt arbete, policydialog och kommunikation i lokala, regionala och globala kontexter.
- Programmen ska tillsammans omfatta helheten av och sinsemellan förstärka den verksamhet som sker inom de strategiska arbetssätten mobilisering, kapacitetsutveckling, samverkan och påverkansarbete.
- Programmen ska genomsyras av de värden som anges i strategiska planen samt vara direkt kopplade till Act Svenska kyrkans förändringsteori och målbild.
- Programmen ska utifrån en nationell, regional och global makt- och kontextanalys beskriva verksamhetsstyrande perspektiv och prioriteringar.
- Programmen ska tydliggöra hur Act Svenska kyrkans åtaganden för kvalitet och ansvar kan efterlevas i verksamheten samt analysera och beskriva hur risker ska hanteras.
- Programmen ska utvecklas och genomföras i nära samverkan med relevanta ACT-strukturer.
- Samtliga aktiviteter och insatser som Act Svenska kyrkan vill genomföra med samarbetspartner och intressenter ska tydligt koppla till programmets övergripande mål och prioriteringar.

NOTER

- ¹ s 109, Samlas kring hoppet, Antje Jackelén, 2016, Verbum.
- ² Jfr Joh 3:16; Matt 25:40; Rom 2:11; Jak 2:1.
- ³ Romarbrevet 12:11-12
- ⁴ Teologisk grundtext: en livsbefrämjande tro som vår drivkraft.
<https://internwww.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=1472661>
- ⁵ https://www.oecd-ilibrary.org/development/busan-partnership-for-effective-development-co-operation_54de7baa-en?ga=2.99382552.787948868.1630998572-1454831460.1626097109
- ⁶ <https://csopartnership.org/resource/istanbul-principles-for-cso-development-effectiveness/>
- ⁷ <https://charter4change.org/>
- ⁸ <https://www.chsalliance.org/>
- ⁹ <https://www.svenskakyrkan.se/agenda2030>
- ¹⁰ Se Lukasevangeliet 4:18-19
- ¹¹ Läronämnden yttrande om religionsdialog och mission -
<https://www.svenskakyrkan.se/filer/587615/L%C3%A4ron%C3%A4mndens%20yttrande%202021%2005y%20Religionsdialog%20och%20omission.pdf?id=2268238>
- ¹² Biskopsbrev om de kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext, s 33. -
<https://www.svenskakyrkan.se/biskopsbrev/biskopsbrev-om-de-kyrkliga-handlingarna-i-en-mangreligios-kontext>
- ¹³ Svenska missionsrådets värdegrund -
<https://ihs.smc.global/documents/EB3E9BoE-3760-40F2-9473-9F879369EF31/Va%CC%88rdegrund.pdf>
- ¹⁴ Ett biskopsbrev om klimatet. 2019.
[https://www.svenskakyrkan.se/filer/SK20077-Biskopsbrev-klimat-webb%20uppslag%20\(5\).pdf](https://www.svenskakyrkan.se/filer/SK20077-Biskopsbrev-klimat-webb%20uppslag%20(5).pdf)
- ¹⁵ Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling -
<https://www.regeringen.se/48e36d/contentassets/a69fo85ada12410989115a1ff64be6d8/att-forandra-var-varld-agenda-2030-for-hallbar-utveckling>
- ¹⁶ Se vidare i Teologisk grundtext -
<https://internwww.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=1472661>
- ¹⁷ Svenska kyrkans omvärldsrapport 2020
<http://statistik.svenskakyrkan.se/statistiksidor/App/#/rapport/publikationer>
- ¹⁸ <https://charter4change.files.wordpress.com/2021/06/c4c-joint-analysis-and-recommendations-for-the-gb-annual-meeting-2021.pdf>
- ¹⁹ <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-5021>
- ²⁰ Svenska kyrkans strategi för teologisk utbildning i en global kontext
- ²¹ Act Svenska kyrkan har undertecknat principerna för lokalt ledd anpassning globalt.
<https://www.wri.org/initiatives/locally-led-adaptation/principles-locally-led-adaptation>
- ²² Tillsammans för livet -
<https://www.skr.org/material/tillsammans-for-livet/>
- ²³ Variationer av gyllene regeln återfinns i många religioner, exempelvis i Matteusevangeliets sjunde kapitel
- ²⁴ <https://www.hqai.org/en/network/audited-partners/certified-partners/act-church-of-sweden/>
- ²⁵ I enlighet med OECD:s definition av kapacitetsutveckling
(<https://europa.eu/capacity4dev/public-cd-tc/wiki/about-capacity-development>)
- ²⁶ Se Emmausvandringen i Lukasevangeliets tjugofjärde kapitel
- ²⁷ Svenska kyrkans strategi för teologisk utbildning i en global kontext
- ²⁸ Se exempelvis Waking the Giant
<https://wakingthegiant.lutheranworld.org/>

Act Svenska kyrkan
Postadress: 751 70 Uppsala
Telefon: 018-16 96 00
E-post: givarservice@svenskakyrkan.se
Plusgironummer: 90 01 22-3
Bankgironummer: 900-1223
www.svenskakyrkan.se/act

act
Svenska kyrkan